

ГЕОГРАФІЧНІ НАУКИ

Бернадська Г.О.

аспірантка,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЯК СКЛАДОВА РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Для сучасного туризму характерною ознакою є його диверсифікація відповідно до урізноманітнення потреб туристів. Якщо наприкінці ХХ ст. найбільш популярною була концепція трьох “S” (“Sun – Sea – Sand”) – сонце – море – пісок, то в новому тисячолітті їй на зміну приходить концепція трьох “L” (“Landscape – Lore – Leisure”) – ландшафт – традиції – дозвілля [1, с. 56]. У цьому контексті особливої уваги заслуговують фестивалі та організований на їх підґрунті фестивальний туризм.

Фестивальний туризм – це організація короткотривалих пізнавальних подорожей терміном на 5–7 днів із метою відвідування певних подій (від концертів сучасної західної музики до релігійних святкувань, від етнічних карнавалів до парадів сучасних субкультур), з періодичністю 1 раз на рік. Зазвичай, тривають 3–5 днів. Виділяють етнічні, релігійні, музичні, гастрономічні, спортивні, фестивалі сучасних субкультур [1, с. 58].

Аналогом фестивалів в Україні є народні гуляння, які є елементами культури певного народу і пов’язуються з традиціями і звичаями, склалися історично і передаються від покоління до покоління та зберігаються протягом тривалого часу [2, с. 87].

Щороку в Україні проводиться понад 400 різноманітних фестивалів, і їх кількість невідомо зростає, а частка туристів, які беруть у них участь збільшується. Регіон, в якому проводяться фестивалі, набуває нового іміджу, а в розвиток його інфраструктури залучаються інвестиційні кошти. Крім того, проведення фестивалів є передумовою розвитку бюджетних видів відпочинку та важливим чинником підвищення культурно-освітнього рівня населення.

Організація різножанрових фестивалів сприяє динамічному розвитку туристично-рекреаційної галузі Рівненщини. Практично у всіх районах області протягом року проводяться численні фестивальні заходи місцевого, регіонального і міжнародного значення. Підґрунтям фестивального туризму на Рівненщині є збережені етнічні та релігійні традиції, звичаї, місцевий колорит та мова, традиційна кухня, фольклор, природні умови та ресурси тощо.

За даними Рівненської обласної державної адміністрації, щороку на Рівненщині проводиться 46 різножанрових фестивалів та конкурсів, з них 24 міжнародного, 11 всеукраїнського, 9 обласного та 2 районного значення. Незважаючи на невелику кількість заходів фестивального спрямування, більшість з них є міжнародного значення, що свідчить про стрімкий розвиток даного виду туризму в області. Найбільшим центром фестивального, або подієвого, туризму є місто Рівне, де проходить чимала кількість культурно-масових заходів [4].

Найбільш популярними фестивалями на Рівненщині є молодіжні культурні фестивалі, які отримали статус візитівки краю: «Партнерське музикування», «Біле озеро», «Тарас Бульба», «Лауреат Нобельської премії» «Древлянські джерела». Головним принципом молодіжних культурних фестивалів є організація культурного

дозвілля молоді. Основні завдання – культурно-творчі, виховні, пізнавальні, розважальні. Зазвичай, молодіжні культурні фестивалі організовуються влітку.

Авторитетність рівненського фестивально-туристичного продукту засвідчує кількість туристів, яка з кожним роком збільшується [4].

Хронологічно сезон молодіжних фестивалів відкриває Міжнародний молодіжний фестиваль «Партнерське музикування», що проходить у місті Рівне, в березні – квітні. Фестиваль вперше провели у 2008 році, головна мета – співпраця, обмін досвідом між українським та польським народами. Участь зазвичай беруть кращі викладачі і вихованці музичних шкіл із України та Польщі.

Продовженням є Міжнародний молодіжний фестиваль традиційної народної культури «Древлянські джерела», що традиційно проходить в кінці серпня і вже давно став візиткою не тільки міста Рівне, а й усієї Рівненщини. Він внесений до календарів та має статус фестивалю СIOFF (Міжнародної Ради Організацій Фестивалів Фольклору) та IOF (Міжнародної Організації з Народної Творчості) – організацій, що співпрацюють з ЮНЕСКО. «Древлянські джерела» з концертними виступами відвідали фольклорні гурти із Словаччини, Молдови, Білорусі, Великобританії, Росії, Польщі, Грузії, Угорщини, Австрії, Туреччини, Італії, Франції, Чехії, Латвії, Канади, Литви, Вірменії, Португалії, Мексики, Того, Іспанії та ін. Основними завданнями фестивалю є: успадкування та оригінальне відтворення традиційних звичаїв і обрядів, оволодіння традиційною манерою виконання в середовищі фольклорних колективів, знайомство з традиційною народною культурою різних країн та народів, розширення творчих зв'язків між дитячими та молодіжними фольклорними гуртами, поглиблення взаєморозуміння між молодим поколінням різних країн і народів і входження України до європейського й світового культурного простору [3].

Міжнародний молодіжний мистецький соціально-екологічний фестиваль «Біле Озеро» проходить у червні на березі озера Біле, Володимирецький р-н. Тут учасники відпочивають, обговорюють екологічні проблеми та методи їх вирішення. На фестивалі збирається чимало туристів з багатьох куточків України та сусідніх держав.

Всеукраїнський молодіжний рок-поп фестиваль «Тарас Бульба» проходить у м. Дубно, а саме в однойменному замку. Цікавим є той факт, що цей фестиваль є ровесником Незалежної України, так як був заснований в 1991 році. В даний час «Тарас Бульба» – це один з найбільших і найстаріших рок-фестивалів в Україні. На фестивалі з'їжджаються рокери не тільки з усієї України, але й інших країн світу, зокрема з: Австрії, Росії, Словаччини, Німеччини, Канади, Бельгії, Польщі, Франції, Молдови, Білорусії та ін. [4].

Рівненщина – колоритний край, зі своєю культурою, звичаями, обрядами. Щорічно в області за сприяння національно-культурних товариств проводиться велика кількість фестивалів фольклорно-етнографічного спрямування. Вони базуються на принципах свідомості, відтворенні та збереженні традицій, звичаїв, пісенного та літературного надбання.

Одним з найбільш відомих та відвідуваних є Міжнародний слов'янський фольклорний фестиваль «Коляда», що проходить в січні. Це один із перших фестивалів регіону, який був започаткований у 1995 році. Спочатку це дійство відбувалося у Рівному, нині на батьківщині Пересопницького Євангелія – у селі Пересопниця, Рівненського району. Фестиваль має на меті відтворення автентичних різдвяно-обрядових і релігійних творів, старовинних вертепів, новорічних вітань. Зазвичай, сюди з'їжджаються музичні колективи з усієї України, Білорусі, Польщі [5].

Не менш привабливими є Обласний мистецько-пісенний фестиваль «Різдвяні піснеспіви» (м. Рівне, січень), Обласний фестиваль «Великодні співи» (м. Рівне, квітень), Обласне фольклорно-етнографічне свято до Міжнародного дня музеїв «Музейні гостини» (м. Рівне, травень), Обласне традиційне народне свято

«Купальська ніч» (м. Сарни, липень), Міжнародний українсько-польський живописний пленер «Рівненські мотиви» (м. Рівне, серпень). Всі вище названі заходи відбуваються за підтримки місцевої влади, громадських організацій, спонсорських внесків. Головними завданнями є збереження і пропагування пісенно-обрядового, танцювального, ігрового та фольклорного мистецтва.

Крім того, у Рівненській області проводяться дитячі фестивалі. Головними з них є Міжнародний фестиваль-конкурс дитячого фольклору «Котилася торба» (м. Вараш, травень), Міжнародний фестиваль-конкурс дитячих і молодіжних хорових колективів «Весняні дзвіночки» (м. Рівне, травень), Обласний відкритий дитячий фестиваль патріотичної пісні «Наша слава козацька не вмере, не загине!» (с. Хрінники, Демидівського р-ну, червень), Міжнародний фестиваль дитячого хореографічного мистецтва «Стежками мавки» (м. Рівне, серпень).

Великої популярності в краї набирають спортивні фестивалі, в програму яких входять турніри та змагання. Місцем проведення зазвичай є місто Рівне. Тут проходять Чемпіонат України зі спідвею та автоспідвею, Чемпіонат Європи зі спідвею, Всеукраїнське змагання з велоспорту пам'яті М. Слесарчука, Міжнародні змагання зі спідвею, з футболу серед чоловіків, з баскетболу, Міжнародний турнір з гандболу серед дівчат «Кубок Полісся» та ін. [4]

Організація фестивальних заходів вимагає від організаторів знань про туристичні можливості території, інформованість про програму фестивалю, заклади проживання і харчування, цікаві туристичні місця, пам'яток, транспортне сполучення, послуги гіда тощо. Важливою передумовою організації фестивального туризму є маркетингова реклама.

Отже, фестивальний туризм у Рівненській області доволі стрімко розвивається. Для потреб туристів в області розроблено календар фестивалів і подій. Формування позитивного іміджу регіону та збільшення кількості туристів сприяють туристично-інформаційні центри, Інтернет-видання, міська влада, які акумулюють інформацію про туристично-рекреаційні пропозиції.

Список використаних джерел:

1. Грицку-Андрієш Ю. П. Фестивальний туризм у системі рекреаційно-туристської діяльності / Ю. П. Грицку-Андрієш, Ж. І. Бучко // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2010. – Вип. 519–520. – С. 56–60.
2. Медвідь Л. Фестивальний туризм Закарпаття: сучасний стан та перспективи розвитку / Л. Медвідь // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2011. – Випуск 614–615. Географія. – С. 86–89.
3. Інформаційна агенція культурних індустрій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://i-pro.kiev.ua>
4. Рівненська обласна державна адміністрація. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rv.gov.ua>
5. Україна туристична. Міжнародний слов'янський фольклорний фестиваль «Коляда» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.turystam.in.ua>